

Concertul cu „Oedipe” a deschis Festivalul George Enescu

(Costin Popa – 5 septembrie 2017)

Pentru a XXIII-a oară în cele aproape șase decenii de existență, Festivalul George Enescu a fost inaugurat la București. Formula managerială de primă magnitudine, Zubin Mehta, președinte de onoare, Vladimir Jurowsky, director artistic, Mihai Constantinescu, director executiv, oferă împătimiților muzicii din Capitală, Iași, Oradea, Sibiu, Cluj-Napoca, Ploiești, Timișoara, dar și din Chișinău, regalul obișnuit, întâlnirea cu marea muzică și cu mulți dintre renumiții ei sacerdoți. Între 2 și 24 septembrie, România este capitala mondială a artei sunetelor, prin festivalul care stă pe podium alături de faimoasele manifestări de gen din lumea întreagă. Dată fiind longevitatea, înalta calitate ediție de ediție, cred că atributul de „celebru” i se poate acorda fără umbră de ezitare.

În afara structurii și programărilor obișnuite, anul 2017 a confirmat preocuparea și mai accentuată pentru promovarea creației enesciene – în repertorii se regăsesc nu mai puțin de 37 de titluri ale opusurilor marelui compozitor și, ca noutăți, lucrări strânse sub genericul secțiunii „Muzica secolului 21”, dar și prima ediție a Forumului Internațional al Compozitorilor, o inițiativă a directorului artistic, cu participarea unor creatori renumiți din țară și străinătate.

Interpretare de excepție

Pentru seara inaugurală, sonurile capodoperei „Oedipe” au inundat Sala Mare a Palatului într-o interpretare de excepție, datorată London Philharmonic Orchestra și dirijorului Vladimir Jurowsky, cu concursul Corului Filarmonicii „George Enescu” (pregătit de Ion Iosif Prunner), Corului de copii Radio (pregătit de Voicu Popescu).

S-a optat pentru o audiție concertantă care a esențializat accesul la muzică dar care, deși nesuștinută de o montare scenică, a căpătat dramaturgie prin lectura șefului de orchestră și a minunaților săi instrumentiști. Nu în ultimul rând, serata a primit opțiuni multimedia, prin proiecții pe fundal, imaginea fixă cu sigla festivalului cu care eram obișnuiți fiind înlocuită de o viziune modernă gândită de Carmen Lidia Vidu pe noul ecran LED al auditoriumului. A fost o corelare bine stăpânită și acordată în abstract cu muzica și substanța ei. S-au vizualizat elemente geografice vechi din Teba, Corint (oare canalul datează din epoca antică?), împrejurimile Atenei, grupuri statuare și basoreliefuri înfățișând personaje ale tragediei, citate în limba franceză, desene abstracte.

Desigur, traducerea în limba română a libretului pe alte două ecrane laterale a servit înțelegerii depline a mesajului enescian.

Numerosul public a avut o accentuată participare afectivă, validată prin succesul grandios, prin aplauzele și ovațiile de la final.

Bagheta lui Vladimir Jurowsky, energică și detalistă, spectaculoasă și rafinată, scormonitoare a sensurilor scriiturii, a condus o orchestră de elevată calitate, cu pachete de instrumente omogen articulate, cu „lemne” de aleasă ținută sonoră și alămuri ce frizează perfecțiunea... familia celebrelor alămuri ale marilor ansambluri londoneze. Misterul și forța au fost prezente încă de la primele acorduri, sunetele elegiace au subliniat atmosfera iar culminațiile au avut grandoare și dramatism. Corurile au cântat admirabil, dezvoltând efluvii sonore copleșitoare, dar și catifea, moliciuni și sfere serene în actul final.

Ecrasantul rol titular a găsit în baritonul Paul Gay un interpret care a adâncit citirea texturii enesciene, ca un gânditor reflexiv și profund (scena din Corint), dar care își anunța anvergura de glas. Monologul „Où suis-je?” a exprimat întreaga frământare a eroului, prin rostire moale, în mezzavoce către zona superioară a registrului. Stăpân pe declamațiile care abundă în actul al III-lea, a depășit cu știință cele două solicitante exclamații „Ouvrez les portes!” (îndeosebi prima) și a dăruit tente transcendente expunerilor finale. Fără să vreau, gândul mi-a zburat către David Ohanesian, interpretul reper al personajului. Greu de reprodus o performanță care vine direct din tragismul existent intrinsec în timbralitatea nativă a baritonului român! Iată cheia.

Primele sunete ale intervenției Sfinxului (Ildikó Komlósi), „Je t'attendais” am crezut că vin din neant, din infinit. Învăluitoare, vocea distinsei mezzosoprane a creat un halou captivant, un abur suav, mistic în discursul cu care i-a adresat întrebarea lui Oedipe, iar moartea Ekhidnei a unduit dureros. O mare creație. (Faptul că un operator tehnic se mișca prin spatele artistei, în lojă, prin spotul de lumină care o fixa, n-a putut rupe vraja clipei. Ce neglijență!)

Cu glas profund, într-adevăr cu sonorități profetice, impunătoare, basul Willard White a fost Tiresias. Intelligent și variat construit ca personaj mi s-a părut Păstorul propus de excelentul tenor de caracter Graham Clark. După scena de la întretărirea drumurilor (a doua din actul secund), cântată subtil, cu umor fin, a urmat cea a „anchetei” din actul al treilea, în care glasul a sunat pătrunzător, zguduitor chiar, expresie a spaimei față de ceea ce urma să dezvăluie.

Cu evoluție de la duios (primul act) la tensiune dramatică (actul al III-lea), mezzosoprana Ruxandra Donose a fost vocea cu culoare de violă a Iocastei. Pentru rolul Meropa, un lux, mezzosoprana Felicity Palmer, în timp ce personajul Antigona a revenit sopranei Gabriela Iștoc, cu glas strălucitor.

Distribuția i-a mai cuprins pe basul (cu glas baritonal) Mischa Schelomianski (Marele Preot), basul In Sung Sim (foarte bun vocal și interpretativ ca Phorbas), baritonii Christopher Purves (Creon) și Boris Pinkhasovich (Tezeu), precum și pe tenorul Marius Vlad Budoiu (Laios). Străjerul propus de basul Maxim Mikhailov a cântat destul de reținut măsurile – importante pentru atmosfera din jurul sălașului Sfinxului – ce-i revin în actul secund.

Un concert memorabil, care se va repeta la Londra, în aceeași formulă, pe 23 septembrie și cred că va servi, o dată în plus, unei noi receptări a operei „Oedipe”, un alt pas spre relansarea ei la nivel internațional, demers absolut necesar.

* (Foto Drew Kelley)